Бертольт Брехт

До нащадків

Перекладач: П. Рихло

I

Справді-бо, я живу в похмурі часи!
Найневинніше слово — нікчемне. Найгладкіше чоло
Свідчить про брак почуття. Той, хто сміється,
Просто ще не отримав
Жахливої звістки.

Що це за підлі часи, за яких
Навіть бесіда про дерева злочинна,
Оскільки вона замовчує тьму лиходійстві
А той, хто тепер переходить дорогу,
Вже недосяжний для друзів,
Котрі опинились в біді?

Так, поки-що я заробляю собі на прожиток.
Але вірте мені: це лиш випадок. І ніщо
З того, чим я займаюсь, не дає мені права наїдатися досхочу.
Я живий випадково. (Коли моє щастя урветься, я загину).

Мені кажуть: їж і пий! Втішайся тим, що ти маєш!
Але як я можу їсти і пити, коли
Я відбираю в голодного те, що я їм,
а моя склянка води вкрадена в спраглого?
Та я все-таки їм і п'ю.

Я волів би також бути мудрим.
У старих фоліантах написано, що таке мудрість:

Слід триматись подалі від сутичок світу й без страху
прожити свій вік на землі.
Не чинити насильства,
За зло платити добром,
не вдовольняти бажань, а забути про них — це вважається мудрістю.
Але це, далебі, не для мене:
справді бо, я живу в похмурі часи!

II

В час безладдя жив я у велелюдних містах,
коли там лютував голод.
В час заворушень жив я серед людей
і гнівом палав разом з ними.
Так спливали мої неквапливі дні,
Відміряні долею на землі.
Свій обід споживав я поміж битвами,
Спати вкладався серед злочинців.
Занепащав кохання
І не мав терпеливості до природи.
Так спливали мої неквапливі дні.
Відміряні долею на землі.

Дороги в мій час вели в непролазні болота.
Мова моя віддавала мене в лабети убивць.
Я мав дуже скромні потреби. Але сановні панове
Почувались без мене безпечніше, цього я певен.
Так спливали мої неквапливі дні,
Відміряні долею на землі.

Мої сили були нікчемні. Мета
Майоріла десь в далині.
Вона була добре помітна, хоча
Й недосяжна для мене.

Так спливали мої неквапливі дні,
Відміряні долею на землі.

III

Ви, хто вирине з цього потопу,
В якому ми захлинулись,
Пам'ятайте,
Коли будете нам дорікати за хиби,
Також про темні часи,
Які вас оминули.

Адже ми пробивались крізь класові війни,
Міняючи землі частіше, ніж черевики, плачучи з розпачу,
Коли там творилось лиш беззаконня — без шалу і гніву.

При цьому ми відали завше:
Ненависть супроти підлоти
Також спотворює риси обличчя.
І гнів, що скипа від неправди,
Доводить до хрипоти. Ах, усі ми,
Хто готував опертя для зичливості,
Часто зичливими бути не вміли.
Ви ж, коли прийде пора,
І людина людині привітною стане,
Згадуйте нас
Без ремства.